

**«І ГОРІВ, І ЯСНІВ,
І СТРАЖДАВ ДЛЯ УКРАЇНИ»**

**Франко
Іван Якович
(1856-1916)**

Управління культури Полтавської
обласної державної адміністрації

Обласна бібліотека для
юнацтва ім. Олеса Гончара

Серія «Величні постаті в історії України»

***«І ГОРІВ, І ЯСНІВ,
І СТРАЖДАВ ДЛЯ
УКРАЇНИ»***

**Методичні рекомендації до 160-ї річниці від дня
народження Івана Яковича Франка**

78.34

I 11

Матеріал підготувала

М. Г. Максименко

«І горів, і яснів, і страждав для України» : методичні рекомендації до 160-ї річниці від дня народження Івана Яковича Франка / уклад. Максименко М. Г. - Полтава, 2016. - 16 с.

Коли у нашій уяві постає літературно-громадський портрет Великого Каменяра, ми передусім, бачимо запального поета, який рішуче і невтомно вступав у двобій зі суспільним злом. Все його життя було сповнене творчого горіння... З нервів, сліз, розпачу, відчаю і болю Івана Франка створені справжні перлини його лірики, що ввійшли в золотий фонд світової поезії.

Видання адресоване бібліотечним фахівцям та вчителям-філологам, історикам.

З великою шаною вимовляє світова спільнота ім'я Івана Яковича Франка, відзначаючи його 160-й ювілей. Його називають Каменярем, бо він посередництвом слова намагався «розбивати скелю» соціальної несправедливості.

Іван Франко став великим тому, що вийшов з народу, йшов з народом і вів народ вперед, закликаючи «добувати хоч синам як не собі, кращу долю в боротьбі». Він завжди був у передніх рядах тих, хто «ламав скелю» старого світу в ім'я нового; скелю неправди в ім'я правди та добра. Ім'я Івана Франка внесено до списків найбільших визначних письменників світу, а його ім'я висічене на гранітних сторінках історії поруч з іменами найславетніших синів людства.

Творчість Івана Франка, яку Михайло Грушевський назвав «національним подвигом», - багатогранна. Важко перерахувати ті ділянки літературного, культурного й наукового життя, яких торкалося перо генія: поет, прозаїк, драматург, літературознавець. «Доктор» Віденського університету, відомий своїми науковими працями в галузі фольклористики, етнографії, історії, філософії, соціології, економіки тощо.

Перу письменника належить понад п'ять тисяч творів, які ввійшли до золотого фонду не лише української, а й світової літератури. Його твори завжди будуть служити прикладом всьому передовому людству боротьби проти гноблення і експлуатації людини людиною, за мир, демократію і братерство.

Становлення Франка-поета відбулося в так звану «пору важкого перелому» в житті Галичини, коли в суспільстві панувало безладдя. Але скрізь він виступав «великим жалібником людини, гуманістом, борцем за її оновлення, проповідником любові». Тому Франкового ліричного героя не можна уявити без постаті самого автора, феномен генія – це органічна нерозривність обох доль – поетової й народної:

*Я син народу,
Що вгору йде, хоч був запертий в льох,
Мій поклик: праця, щастя і свобода,
Я є мужик...*

Широко відома і громадсько-політична діяльність Каменяря та її вплив на пробудження національної свідомості народу. Значною мірою саме завдяки державницьким ідеям його поезії, за словами М. Грушевського, «звучала, як похідний марш, як воєнний клич», у бездержавній нації формувалася армія, що взялася створювати свою українську державу й боронити її землі від нападників. Це дало підставу назвати І. Франка «поетом національної честі».

Життєвий трагізм, що нерідко переслідує геніїв, довелося пізнати сповна й національному пророкові... Він жив у жахливих побутових умовах, не маючи навіть грошей на поховання після тяжкої хвороби.

Муза славетного генія ніколи не звучала фальшиво. Він був відданим сином свого народу. «Я знаю, - писав Каменяр, - що з моїх творів дуже мало перейде до пам'яті будучих поколінь, але мені байдуже: я дбав поперед усього про теперішніх, сучасних людей».

За словами І. Франка, воскресіння нації, здобуття нею своєї державності – це насамперед духовне визволення, це надання мові і культурі народу не лише права, але й можливості якнайвільніше розвиватися, це сила духу народу, яка є національною свідомістю і глибоким, шанобливим знанням своєї минувшини, предківщини, кривної батьківщини і прабатьківщини.

Іван Франко народився 27 серпня 1856 р. в с. Нагуєвичі (нині Дрогобицький район Львівської області). Батько Яків – відомий на всю округу коваль, невтомна у праці мати Марія. В такій сім'ї, насамперед, привчали до праці, поваги до людей. І, звичайно ж, хотіли, щоб дитина вчилася на радість батькам, на добро людям.

Батько помер рано, проте, помітивши обдарованість сина, встиг віддати його до початкової школи в сусідньому селі Ясениця-Сільна. Потім Іван закінчив Дрогобицьку «нормальну школу» отців василіанів, де, крім іншого, навчився читати польською і німецькою. Завдяки старанням вітчима - Грині Гаврилюка, в 1873 р. хлопець вступає до дрогобицької гімназії. Маючи виняткові успіхи в навчанні, встигаючи читати художню та наукову літературу, писати вірші, Іван усе ж лишався «хлопською дитиною». Він повною мірою відчув задушливу атмосферу режиму і зневагу заможніших однокласників. Враження шкільного дитинства він згодом опише в оповіданнях: «Грицева шкільна наука», «Отець-гуморист», «Олівець» та ін.

Під час навчання в гімназії Іван Франко читає твори Гете, Лессінга, Шіллера, Расіна, Корнеля – німецькою і французькою в оригіналі.

Береться й сам за літературну працю. Перший вірш Івана Франка мав назву «На Великдень 1871 року» й був присвячений батькові. Ще навчаючись у гімназії, хлопець робить спроби перекладати твори Гомера, Софокла, Горація, «Слово о полку Ігоревім», «Краледворський рукопис». Перекладацькою діяльністю Франко займався усе своє життя. Він перекладав з 14 мов.

У 1875 р., закінчивши Дрогобицьку гімназію, юнак вступає на філософський факультет Львівського університету. Стає членом «Академічного

гуртка», знайомиться з М. Павликом та І. Белеєм (з якими довгі роки співпрацював на громадській і редакційній ниві), бере участь у виданні журналу «Друг». З 1877 р. Іван Франко починає друкувати оповідання з життя бориславських нафтовиків. Від червня 1877 р. до березня 1878 р. письменник перебуває у в'язниці за звинуваченням в участі у таємній спілці, яка нібито «була відгалуженням російських соціалістичних організацій».

Вийшовши на волю, він разом з М. Павликом організував журнал «Громадський друг», налагодив випуск у світ збірників «Дзвін» та «Молот».

У 1880 р. Франка заарештовують удруге. Цього разу він перебував за ґратами три місяці, а коли звільнився, ледве не помер від голоду без роботи, оскільки влада повністю обмежила його діяльність. Лише через деякий час у журналі «Світ» І. Франко друкує повість «Борислав сміється», яка стає етапним твором української літератури. А згодом у журналі «Зоря» з'являється його історична повість «Захар Беркут», в якій опоетизовано героїчну боротьбу Прикарпаття проти монголо-татарської навали. Далеке минуле в повісті дало письменникові змогу виразніше висвітлити проблему патріотизму, самопожертви в ім'я народу і його майбутнього. Історична тема не заважала І. Франку сприймати реальне життя. Про це засвідчують насичені сучасними проблемами повісті: «Воа constrictor», «Борислав сміється», «Бориславські оповідання», новели з життя галицького селянства: «Сам собі винен», «Ліси і пасовиська», «Лесишина челядь».

Великі надії на здійснення політичних і літературних намірів покладав І. Франко на Київ. Куди він прибув наприкінці лютого 1885 р. Однак зустрічі з О. Кониським і В. Антоновичем не виправдали його сподівань щодо видання газети. І все-таки зустрічі з родинами Лисенків, Старицьких і Косачів залишили теплий спогад. Приїхавши до Києва наступного року, Іван Франко одружується з Ольгою Хорунжинською.

Франко-прозаїк був новатором у багатьох жанрах. Зокрема, він виявив себе видатним майстром складних характеристик. Глибокою психологічністю відзначаються повісті: «Основи суспільності», «Для домашнього вогнища», «Лель і Полель», у яких показано занепад аристократії та значної частини інтелігенції.

Але найбільшої слави Іван Франко зажив як поет. Він називав поезію «вогнем в одежі слова». При цьому використовував величезний арсенал поетичних форм, засобів, прийомів, збагативши українську літературу світовим поетичним досвідом. На час виходу першої збірки «З вершин і низин» (Львів, 1887) 30-ти річний Франко постає вже відомим громадським діячем, знаним письменником і вченим, твори якого читають і перекладають у Києві, Петербурзі, Варшаві, Відні.

Яскравим твором у творчості Івана Франка є поема «Мойсей». І. Франко іноді подаючи різкі, безпощадні характеристики українського народу,

виставляє і його незаперечні високі якості, показує переможну і ясну будучину нашої нації. Народ, в розумінні І. Франка, - це рухома, суперечлива в своєму розвитку, але зростаюча в своїй духовності невмируща сила, яка прагне свободи і дає свідомість колективного безсмертя мислячій національній одиниці.

Особливе місце у поетичній творчості Франка займає вірш «Каменярі». Це гімн, який прославляє працю людей заради однієї мети – «скалу оцю розбити». «Ні жар, ні холод», ніякі муки не зіб'ють їх з обраного шляху до світлого життя, потрібно лише руйнувати скелю гноблення і неправди. За цей твір І. Франка в народі з любов'ю називають «Наш Каменяр».

Шедевром поетичної майстерності стала і збірка «Зів'яле листя» (Львів, 1896). Глибокий ліризм проникає в саму композицію книги. «Пісні» її – це три «жмутки» зів'ялого листя. Розповідаючи про муки свого нерозділеного кохання, герой ніби «розриває жмуток за жмутком, розкидає зів'яле листя своїх пісень, щоб воно підхоплене вітром, щезло безслідно». Долаючи власну душевну травму, І. Франко зміг піднятися над нею, глянути на факти особистого життя очима художника, абстрагуватися від них.

Творча спадщина І. Франка не обмежується тільки прозою і поезією. Увагу дослідників привертає і його драматургія – невід'ємна складова історії українського театру. У цій галузі вершиною творчого доробку письменника є соціально-психологічна драма «Украдене щастя» (1894), сюжет якої побудовано на живих джерелах народної творчості.

На громадсько-політичних теренах І. Франко тривалий час співпрацював з М. Драгомановим, цінуючи в ньому європейського політика. Однак згодом вони розійшлися у поглядах на соціалізм і в питанні національної самостійності. У своїй праці «Суспільно-політичні погляди М. Драгоманова» (1906) І. Франко критикує свого вчителя за те, що той долю України пов'язував із Росією. Як бачимо, учень переріс свого вчителя, і став суворим, але справедливим його критиком.

1889 р. через кризу в Радикальній партії І. Франко спільно з народовцями засновує Національно-демократичну партію, з якою співпрацював до 1904 року.

У тому ж 1889 р. І. Франка знову заарештовують, цього разу на два з половиною місяці. Після ув'язнення йому вдається нарешті закінчити Чернівецький університет (1891), а у 1893 р. захистити у Відні дисертацію «Варлаам і Іосаф, давньохристиянський духовний роман та його літературна історія».

1894 р. трапилася нагода обійняти професорську посаду кафедри історії української літератури та мови Львівського університету. Хоч пробна лекція і мала успіх, однак лідери народовців, москвофілів, польсько-шляхетські шовіністи вдалися до наклепів і провокацій, щоб не допустити І. Франка до

професорства. Кандидатуру письменника було забалотовано. Це не могло не засмутити І. Франка, однак не зупинило його духовного поступу, яким би важким він не був.

З великим піднесенням зустрів Каменяр революційні події 1905 р.: «Схід Європи, а в тім комплексі також наша Україна, переживає тепер весняну добу...» На хвилі піднесення він створює поему «Мойсей», в якій філософськи осмислює проблему вождя і народу, животрепетну для України. «Сильна, уперта натура, яка цілою вийшла з житейського бою, - писав про зустріч з Іваном Франком у 1905 р. М. Коцюбинський. – В своїй убогій хаті сидів він за столом босий і плів рибацькі сіті, як бідний апостол. Плів сіті і писав поему «Мойсей». Не знаю, чи попалася риба в його сіті, але душу мою він полонив своєю поемою».

Праці І. Франка з історії та теорії літератури, фольклористики, етнографії, мовознавства, орієнталістики, історії та економіки, суспільних галузей стали вагомим внеском у розвитку української та світової науки, проте вони й досі чекають своїх дослідників.

Основою суспільно-політичних поглядів І. Франка була ідея духовної єдності нації. «... ми мусимо, - наголошував мислитель, - навчитися чути себе українцями – не галицькими, не буковинськими українцями, а українцями без офіційних кордонів».

На початку ХХ ст. ім'я Івана Франка стає особливо популярним. 1905 р. його обирають членом Чеського наукового товариства. Наступного року Харківський університет приймає рішення «О возведении галицийского ученого исследователя Йвана Франка в степень доктора русской словесности», а в 1916 р. Російська академія наук присуджує йому премію за працю «Студії над українською народною піснею».

Нестатки, ув'язнення, непомірна й важка праця, сімейні негаразди раз у раз підривали його здоров'я. Аж поки не прийшла вбивча недуга – ревматоїдний артрит у варіанті синдрому Рейтера. Його переслідували неймовірні болі, руки спаралізувало й покорчило, мучили галюцинації. Митець мужньо переносив хворобу, до кінця днів не втрачаючи інтелектуальних здібностей. Сумна звістка про смерть великого письменника і мислителя 28 травня 1916 року поширилися далеко за межі рідного краю.

Але й через безупинний плін літ лине до нас його полум'яне і тривожне слово.

Першочерговим завданням працівників бібліотек, що працюють з юнацтвом - донести до читачів творчий доробок Великого Каменяра. Варто також зробити акцент на значенні суспільно-політичної та літературної діяльності І. Франка в історії суспільства. Враховуючи, що творча спадщина І. Франка надзвичайно різноманітна, для широкої пропаганди творів та

літератури про життя і творчість письменника необхідно використовувати різні форми бібліотечної роботи: бесіди, бібліографічні огляди, літературні, тематичні, літературно-музичні вечори, літературні читання, години поезії, усні журнали та ін. Пропаганду творів цієї величної постаті та літератури про нього слід здійснювати комплексно, використовуючи суспільно-політичну, історичну та художню літературу.

Найбільш доступною формою наочної пропаганди творів Івана Франка та літератури про його життя і діяльність є книжково-ілюстративні виставки. Пропонуємо організувати **книжкову виставку-присвяту «Великий майстер українського слова»**.

Цитатою до виставки можуть бути слова І. Я. Франка «Лиш боротись - значить жить».

Розділи виставки:

I розділ. Життєві шляхи І. Франка.

II розділ. Вічний революціонер.

III розділ. Безсмертна спадщина Франка.

IV розділ. У пам'яті народній.

У представленні молоді творчої спадщини І. Франка допоможе **літературно-історична композиція «Співець свободи та братерства»**. Подібний захід радимо проводити за наступним *планом*:

1. І. Франко - поборник дружби народів (представлення матеріалу у формі доповіді).

2. Гімн Каменяреві (про вшанування пам'яті І. Франка).

3. У народів вільнім колі (коментований перегляд літератури).

У доповіді слід підкреслити, що І. Франко постійно наголошував на необхідності свободи і братерства, був переконаним інтернаціоналістом, цілеспрямовано «прокладав мости» духовного єднання між народами.

В другій частині заходу крім поезій І. Франка варто звернути увагу присвяченим йому віршам. Бажано зупинитись на віршах І. Франка зі збірок «З вершин і низин», «Зів'яле листя», «Мій Ізмарагд», на піснях "Вічний революціонер", "Розвійтеся з вітром" (муз. М. Лисенка), "Чого являєшся мені..." (муз. К. Данькевича), «Ой ти, дівчино - з горіха зерня...» (муз. А. Кос-Анатольського), а також віршах М. Рильського, В. Сосюри, М. Бажана та інших поетів, присвячених Великому Каменяру.

У коментованому перегляді літератури радимо зробити акцент на світовому значенні творчості І. Франка для історії.

Однією з поширених форм популяризації читання серед молодих користувачів є **усний журнал**. Саме цю форму, під назвою «**Провісник майбутнього, борець за майбутнє**», варто використати для популяризації творчості І. Франка серед користувачів бібліотеки.

Перша сторінка журналу може бути представлена у формі короткої розповіді про життя і творчість Великого Каменяра **«Стежками Івана Франка»**.

Друга сторінка - у формі коментованого перегляду літератури під назвою **«Світоч національно-культурного відродження»** допоможе розкрити особистість Івана Франка як провісника ідей свободи і соціальної справедливості, який з великим запалом закликав народ до боротьби за свободу і правду, за щастя і гідність людини.

Третя сторінка – **«Вінок шани Каменяреві»** має відобразити всенародну пам'ять, любов і повагу до Великого Каменяра. Слід підкреслити, що І.Франко є гордістю не тільки української, а й світової історії та літератури. Цю сторінку усного журналу радимо представити у формі мультимедійної презентації з елементами читання уривків із творів письменників, присвячених І. Франкові.

Користувачів юнацького віку може зацікавити **вечір-портрет «Феномен І. Франка»**, який радимо провести за *планом*:

1. Біографічні дані про І. Франка.
2. Суспільно-політична і громадська діяльність Великого Каменяра.
3. Літературна спадщина поета.

В програму заходу варто включити бесіду про життєвий і творчий шлях І. Франка, бібліографічний огляд його творів (художніх, публіцистичних) та розповідь про епоху, яка змальована у творах.

Публіцистичній та науковій спадщині І. Я. Франка радимо присвятити такі заходи як **круглий стіл «Іван Франко – поет, публіцист, громадський діяч»** та **годину роздумів «Вічний у вселюдському поступі»**, за участю відомих літераторів, представників освітніх та культурних закладів, які цікавляться і вивчають цей аспект життя Каменяра.

Пропаганді поетичної творчості І. Франка сприятиме проведення **вечорів поезії** на теми: **«Поезія мужності і боротьби»**, **«І. Франко - співець свободи»**, **«Вогонь в одежі слова»**. При проведенні подібних заходів треба звернути особливу увагу на поетичні твори Івана Франка, які вже давно визнані як шедеври світової лірики. Поезія Франка хвилювала і буде вічно хвилювати людські серця. Його поетичне слово володіє особливою чудодійною силою - будить думки людини, сповнює її наснагою, хвилює емоційною образністю.

Збагатити знання молоді про життєвий та творчий шлях І. Франка, допомогти зрозуміти його роль в історії української та світової культури, виховувати патріотизм допоможе **інформаційний калейдоскоп «Багатогранність таланту Великого Каменяра»**.

Велич життя і творчості сина українського народу знайшли яскраве відображення в творах майстрів художнього слова. Зокрема в гуморесці П. Козланюка «Ніч на Личакові», новелі Ю. Яновського «Іван», оповіданні О. Десняка «Біль у серці» та нарисі «Хлопський кандидат», повістях З.

Каменковича «Напис на книзі», Д. Бандрівського «Під синіми горами», Д. Лукіяновича «Франко і Беркут», оповіданні Л. Смілянського «Тюремні сонети». У згаданих творах зображуються лише окремі епізоди з життя письменника. Найбільшими творами про великого Каменяра є романи П. Колосника «Терен на шляху» та «Поет під час облоги». Всі ці твори, присвячені Франкові, розкривають глибоко правдивий, величний образ «велетня думки й праці».

Ознайомитися з життям і творчістю І. Франка посередництвом вище перерахованих творів допоможуть *інформ-дайджест* «Не вмере поезія – не згине сила духу» та *бібліографічний огляд* «Художня палітра І. Франка».

Іван Франко доклав значних зусиль до збагачення національної духовної скарбниці. Особливої уваги заслуговують його літературно-критичні статті про драматургію й театр. Він одним з перших говорив про такий феномен в історії української культури, яким наприкінці XIX століття був театр корифеїв. В той час українське слово було заборонено для публічного вжитку в усіх сферах суспільного життя, а сцена тривалий час була єдиним місцем, де лунало українське слово і перед широким світом виявлялась національна українська творчість.

Основну роль у створенні українського професійного театру І. Франко відводив трьом видатним акторам і драматургам: Старицькому, Кропивницькому та Тобілевичу. Саме вони стали творцями українського театру корифеїв, куди, крім них входили Садовський і Саксаганський, Заньковецька і Затиркевич та ін. Завдяки їм склалася труппа, якої, за словами І. Франка, Україна не бачила ні до того, ні після. Критик досить високо оцінює роль корифеїв українського театру в самовизначенні й самоусвідомленні українців як нації.

Любов до сценічних вистав української театральної труппи на Галичині, що зародилася в 17-річного гімназиста, переросла в пристрасну боротьбу за народний український театр, що тривала впродовж життя. І. Франко вніс свіжий подих в атмосферу театрального життя Галичини. Він створив понад 20 оригінальних п'єс і не менше перекладів українською мовою п'єс Шекспіра, Гете, Байрона, Кальдерона, Клейста, Софокла, Пушкіна та інших великих письменників. Численні висловлювання, рецензії та статті Франка про театр – це система його поглядів на зміст і завдання українського театру в Галичині.

Письменник бореться за надання українському театрові національних ознак. З-під пера драматурга виходить глибоко психологічна драма з народного життя «Украдене щастя», тему якої підказала народна «Пісня про шандаря». «Украдене щастя» - одна з вершин національної драматургії, її образи вражають правдою психологічного малюнка, емоційною насиченістю. Тут звучить глибоко трагічна розповідь про знівечені долі простих людей, жителів прикарпатського села, яких моральні закони життя прирекли красти своє і чуже щастя і зрештою зробили їх глибоко нещасними. Зображенню долі «купи нещасного», часто напівінтелігентного сільського вчительства присвячено

психологічну драму «Учитель». Історико-героїчна віршована драма «Сон князя Святослава» створена на основі досліджень епосу Київської Русі і «Слова о полку Ігоревім».

Іван Франко гаряче вітав творчу співпрацю корифеїв української сцени з галицьким театром. Він високо оцінює діяльність М. Кропивницького, М. Старицького та І. Карпенка-Карого не лише як відомих драматургів, а як талановитих акторів і режисерів.

Темі співпраці І. Франка з українським театром радимо присвятити *літературну мозаїку* «**Духовний код Каменяра**». В ході заходу варто познайомити молодь з драматургією Івана Яковича посередництвом демонстрації уривків з театральних постановок його творів.

Особливою популярністю користуються нариси Р. Горака («Картки першої любові», «Як розцвілий свіжо гай»), в яких автор відображає окремі періоди з життя письменника, зокрема, його взаємовідносини з О. Рошкевич та О. Хоружинською. Р. Горак у своїх нарисах змальовує образ Ольги Рошкевич, яку в свої юнацькі роки любив І. Франко. Він бачив в ній людину з багатим духовним світом, благородними пориваннями. Ці взаємовідносини наклали відбиток на все життя поета. У нарисі «Жінка, яка йшла поруч» Р. Горак з особливою теплотою показує образ Ольги Хоружинської - дружини І. Франка, яка мужньо розділяла усі домашні нестатки та інші важкі випробування, що зустрічались на шляху їх спільного життя.

Відкрити таємницю особистого життя Великого Каменяра допоможе *вечір-елегія* «**Любов тривалістю в життя**».

Уся титанічна діяльність Каменяра була присвячена власному народові – його пробудженню й духовному прозрінню, утвердженню майбутньої української держави. Він був і залишається тією силою, яка, за влучним висловом Д. Павличка, «вміщає в найменшій іскрі нашої національної свідомості програму космосу – код незнищенної любові до праці, до правди, до свободи».

М. Рильський писав: «Іван Якович Франко - розум і серце нашого народу, незрівнянний за своєю багатогранністю й могутнім інтелектом навіть серед найбільших умів людства».

Автор майже шести тисяч творів. Великий письменник і поет, драматург, критик і дослідник літератури, історик і філософ, фольклорист і етнограф, мовознавець і мистецтвознавець, соціолог і економіст, він був першим публіцистом, журналістом, видавцем, одним із провідних діячів українського політичного життя кінця ХІХ - початку ХХ ст.

Серед численних творів І. Франка на тему національної свободи і національного ідеалу є немало речей, які нам треба знати напам'ять, хоч написані вони прозою.

***Літературознавчі статті
про життєвий і творчий шлях Івана Франка:***

Апостол духу і праці [Текст] // Знаменні дати: календар - 2006. - Київ, 2006. - С. 160-165.

Баган, О. Кохання і дух позитивізму [Текст] / О. Баган // Дивослово. - 2010. - № 10. - С. 59-63.

Баняс, В. Маловідомий Іван Франко [Текст] / В. Баняс // Молодь України. - 2011. - 9 груд. - С. 14.

Бачинський, Р. Той день я не забуду ніколи (Один день у товаристві Івана Франка. За щоденником директора "Народної лічниці" - шпиталю імені митрополита А. Шептицького Тита-Євгена Бурачинського) [Текст] / Р. Бачинський // Літературна Україна. - 2006. - 6 квіт. - С. 7.

Бондаренко, Ю. Релігійна модель історії в поемі Івана Франка "Мойсей" [Текст] / Ю. Бондаренко // Дивослово. - 2004. - № 11. - С. 19-24.

Вертій, О. Морально-етичні ідеали та духовний світ Івана Франка у сприйнятті, розумінні, самовизначенні та самоствердженні українців [Текст] / О. Вертій // Українська мова і література в школі. - 2016. - № 2. - С. 39-44.

Вдовиченко, Л. Що ми в цім світі без любові... [Текст] / Л. Вдовиченко // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. - 2011. - № 7-8. - С. 51-58.

Гладишев, В. "Від себе не втечеш" [Текст] / В. Гладишев // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. - 2011. - № 4. - С. 38-45.

Гнатюк, М. Проблема рецепції художнього твору [Текст] : (концепція І. Франка в світлі сучасних теорій) / М. Гнатюк // Урок Української. - 2004. - № 4. - С. 46-48.

Головай, І. Їх єднала доля України [Текст] : Іван Франко й Українські січові стрільці / І. Головай // Дивослово. - 2006. - № 7. - С. 49-52.

Горак, Р. "Але світ не пізнав його..." [Текст] / Р. Горак // Літературна Україна. - 2005. - 30 черв. - С. 1-2.

Горак, Р. Доля нащадків [Текст] : маловідоме про родину Івана Франка / Р. Горак // Літературна Україна. - 2002. - 20 черв. - С. 7.

Горак, Р. Удар; Удар... ще удар [Текст] / Р. Горак // Дзвін. - 2006. - Ч. 4. - С. 136-145.

Горак, Р. Феномен Івана Франка [Текст] : 28 травня 2001 р. минуло 85 років від дня смерті Івана Франка / Р. Горак // Літературна Україна. - 2001. - 31 трав. - С. 3.

Гордасевич, Б. Відомий і невідомий Іван Франко [Текст] / Б. Гордасевич // Літературна Україна. - 2003. - 11 верес. - С. 2.

Грицай, Л. Драматургія Івана Франка [Текст] / Л. Грицай // Українська мова й література в сучасній школі. - 2013. - № 12. - С. 56-61.

Денисюк, І. Через терни до зірок [Текст] / І. Денисюк // Слово і час. - 2008. - № 10. - С. 45-60.

Дуркалевич, В. Художня проза Івана Франка... [Текст] / В. Дуркалевич // Слово і час. - 2005. - № 11. - С. 7-19.

Іванишин, П. Учитель нації [Текст] / П. Іванишин // Українська літературна газета. - 2015. - 19 черв. - С. 4-5.

Клим'юк, Ю. Особливості формування жанрової системи лірики Івана Франка [Текст] / Ю. Клим'юк // Слово і час. - 2004. - № 8. - С. 30-39.

Козіна, Т. "Зів'яле листя" І. Франка. Поезія кохання [Текст] / Т. Козіна // Вивчаємо українську мову та літературу. - 2011. - № 13. - С. 13-18.

Колесса, Ф. Іван Франко [Текст] / Ф. Колесса // Дзвін. - 2006. - № 8. - С. 84-103.

Корнійчук, В. Золоті пропозиції поезії Івана Франка [Текст] / В. Корнійчук // Слово і час. - 2014. - № 8. - С. 81-93.

Космеда, Т. Іван Франко у вимірі комунікативних ситуацій [Текст] / Т. Космеда // Вивчаємо українську мову та літературу. - 2007. - № 8 (берез.). - С. 2-5.

Легкий, М. " Неначе сон, неначе ясний привид ... " [Текст] / М. Легкий // Дзвін. - 2006. - № 8. - С. 159-162.

Матвійчук, М. Роль Івана Франка в розвитку української фольклористики [Текст] / М.Матвійчук // Народна творчість та етнографія. - 2001. - № 5-6. - С. 40-55.

Микитин, Т. Іван Франко - великий муж України [Текст] / Т. Микитин // Шкільна бібліотека. - 2013. - № 13-14. - С. 37-38.

Наєнко, М. Поезія Івана Франка: модерний дискурс [Текст] / М. Наєнко // Дніпро. - 2006. - № 7-8. - С. 80-98.

Павличко, Д. "Да святиться навіки..." [Текст] / Д. Павличко // Київ. - 2006. - № 7-8. - С. 168-175.

Петреченко, С. Іван Франко: нові штрихи до портрету [Текст] / С. Петреченко // Вивчаємо українську мову та літературу. - 2006. - № 30 (жовт.). - С. 18-21.

Печарський, А. Іван Франко - "дух", наука, думка, воля": психоаналітична парадигма творчості [Текст] / А. Печарський // Дивослово. - 2014. - № 10. - С. 58-64.

Поліщук, Я. "Мойсей" І. Франка на перехресті традиції і модерну [Текст] : [кінець ХІХ-поч. ХХ ст.] / Я. Поліщук // Дивослово. - 2003. - № 10. - С. 7-11.

Радзикович, В. Світоч національно-культурного відродження України [Текст] / В. Радзикович // Народна творчість та етнографія. - 2001. - № 5-6. - С. 31-39.

Сабат, Г. Франкова утопія досконалого "громадівства" [Текст] / Г. Сабат // Слово і час. - 2003. - № 5. - С. 39-46.

Салига, Т. " Ні, я не кинув каменярський молот " [Текст] / Т. Салига // Дзвін. - 2006. - № 8. - С. 112-121.

Сапеляк, С. Наш Мойсей [Текст] / С. Сапеляк // Літературна Україна. - 2006. - 1 черв. - С. 7.

Семенюк, Г. Поет національної честі [Текст] / Г. Семенюк // Слово і час. - 2007. - № 3. - С. 47-51.

Скрипник, Л. Іван Франко - велетень думки і праці [Текст] / Л. Скрипник // Українська мова і література в школі. - 2014. - № 3. - С. 28-33.

Скупейко, Л. Модерність і паралітература: із досвіду І. Франка - дослідника новітньої літератури [Текст] / Л. Скупейко // Слово і час. - 2011. - № 5. - С. 101-104.

Содомора, А. Іван Франко -- поет болю й спротиву: діалог з античністю [Текст] / А. Содомора // Дзвін. - 2006. - № 7. - С. 126-138.

Сорочинська, С. Значення творчості Івана Франка в контексті світової літератури [Текст] / С. Сорочинська // Українська мова та література. - 2009. - Ч.39 (жовт.). - С. 5-8.

Тихолоз, Б. Таємниця Франкової величі [Текст] / Б. Тихолоз // Дивослово. - 2011. - № 10. - С. 44-48.

Тихолоз, Б. Тисячострунна арфа велета духу [Текст] / Б. Тихолоз // Дивослово. - 2006. - № 8. - С. 2-7.

Тихолоз, Б. Четверта струна Франкової ліри [Текст] : (філософська лірика в координатах світоглядної еволюції) / Б. Тихолоз // Слово і час. - 2003. - № 8. - С. 32-44.

Ткачук, М. Новаторство "Вольних сонетів" Івана Франка [Текст] / М. Ткачук // Дивослово. - 2006. - № 5. - С. 41-45.

Ушкалов, Л. Франкові каменярі [Текст] / Л. Ушкалов // Україна молода. - 2013. - 26 верес. - С. 12.

Франко-Ключко, А. Іван Франко і його родина [Текст] : спомини (уривок) / А. Франко-Ключко // Молода Україна. - 1986. - № 5. - С. 6-7.

Хмелінська, Р. Інформаційна насиченість творів І. Я. Франка [Текст] / Р. Хмелінська // Українська мова й література в сучасній школі. - 2012. - № 1. - С. 53-58.

Цимбалюк, В. Не впізнаний нами Франко [Текст] / В. Цимбалюк // Слово Просвіти. - 2016. - 12-18 трав. (ч. 19). - С. 9.

Чабаненко, В. Щоб слава наша не вмирала [Текст] / В. Чабаненко // Літературна Україна. - 2004. - 17 черв. - С. 7.

Шеховцова, О. Лірична драма Івана Франка "Зів'яле листя" [Текст] / О. Шеховцова // Українська література в загальноосвітній школі. - 2010. - № 6. - С. 34-37.

Шокало, О. Діяти за Іваном Франком [Текст] / О. Шокало // Слово Просвіти. - 2010. - 19-25 серп. - С. 10-11.

Серія «Величні постаті в історії України»

«І горів, і яснів, і страждав для України»

Методичні рекомендації до 160-ї річниці від
дня народження Івана Яковича Франка

Автор-укладач

Марина Григорівна Максименко

Редактор

С. В. Сичова

Комп'ютерна верстка

В. Ф. Походун

Відповідальна за випуск

С. В. Сичова

Підписано до друку 22.09.2016. 16 стор. Тираж 30 прим.

Обласна бібліотека для юнацтва імені Олеся Гончара
36039, м. Полтава. вул. О. Гончара, 25а

<http://libgonchar.org> E-mail: pobugonchara@ukr.net